

Liikkuva koulu

Henkilöstön kokemuksia liikkumisen edistämisestä peruskouluissa

Katja Rajala, Tuomas Kukko & Katariina Kämppi

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Likes
by jamk

Liikkuva koulu -kysely peruskoulujen henkilöstölle keväällä 2024

Kyselyn tarkoituksena oli selvittää peruskoulujen henkilöstön näkemyksiä ja kokemuksia liikkumisen lisäämisestä koulupäivään sekä Liikkuva koulu -toiminnasta.

Kyselylinkki välitettiin Liikkuva koulu -kuntakoordinaattoreiden kautta perusopetuksen henkilöstölle ja sitä jaettiin myös Liikkuvan koulun uutiskirjeen ja sosiaalisen median kanavien kautta.

Kyselyn teemat:

- Henkilöstön suhtautuminen liikkumisen edistämiseen kouluissa
- Opetukseen liittyvät käytännöt, mm. toiminnallisuus
- Kokemukset Liikkuva koulu -toiminnasta
- Henkilöstön hyvinvointi työssä

Vastaajien taustatiedot 1/2

Vastaajia

1229 hlöä

310 koulusta

47 kunnasta

Sukupuoli

Nainen	76,8 %
Mies	21,1 %
Muu, määrittelemätön	0,2 %
En halua kertoa	1,9 %

Kouluni on...

Alakoulu

48 %

Yhtenäiskoulu

27 %

Yläkoulu

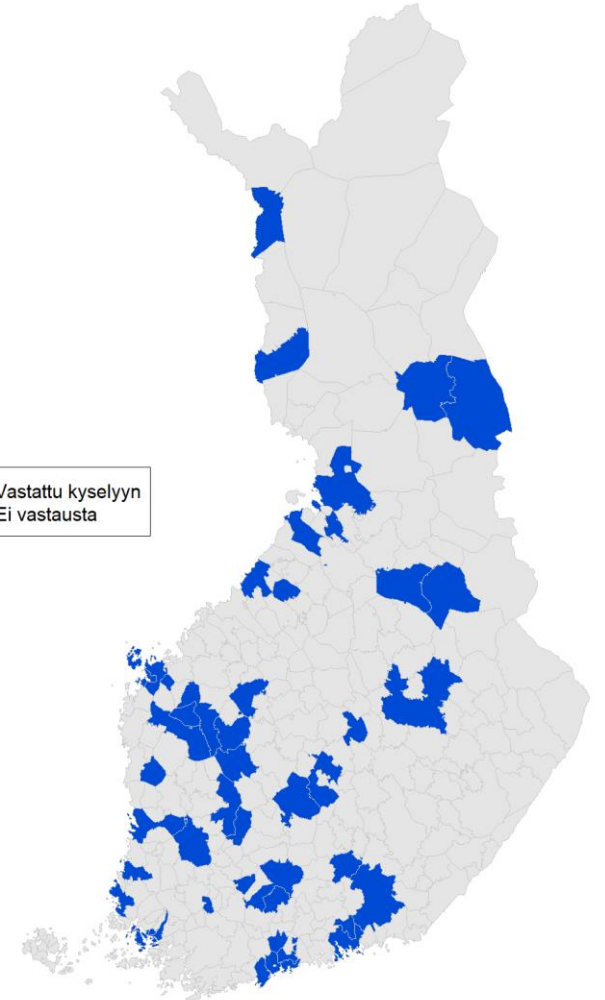
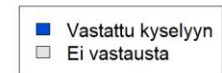

22 %

Peruskouluasteen
erityiskoulu

3 %

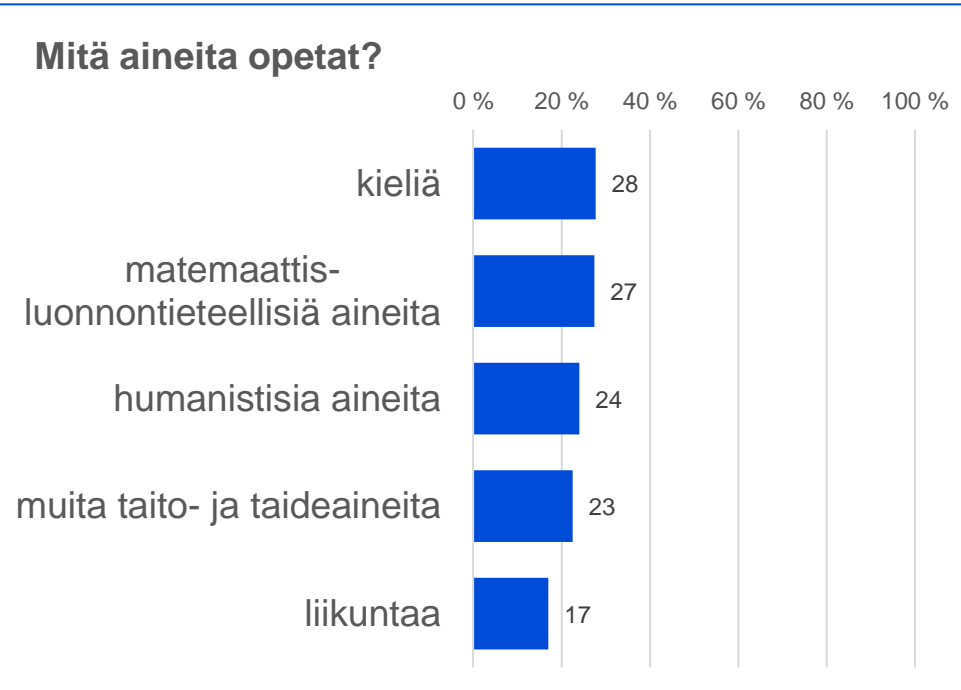
Vastaajien taustatiedot 2/2

Toimenkuva

Rehtori/apulaisrehtori/johtava opettaja	70
Luokanopettaja	484
Aineenopettaja	308
Erityisopettaja/-luokanopettaja	146
Päätoiminen tuntiohjaaja	21
Koulunkäynnin ohjaaja	132
Kouluyhteisöohjaaja, kouluvalmentava tmv.	13
Joku muu	55

Koulun Liikkuva koulu -tiimiin kuului 31 % vastaajista

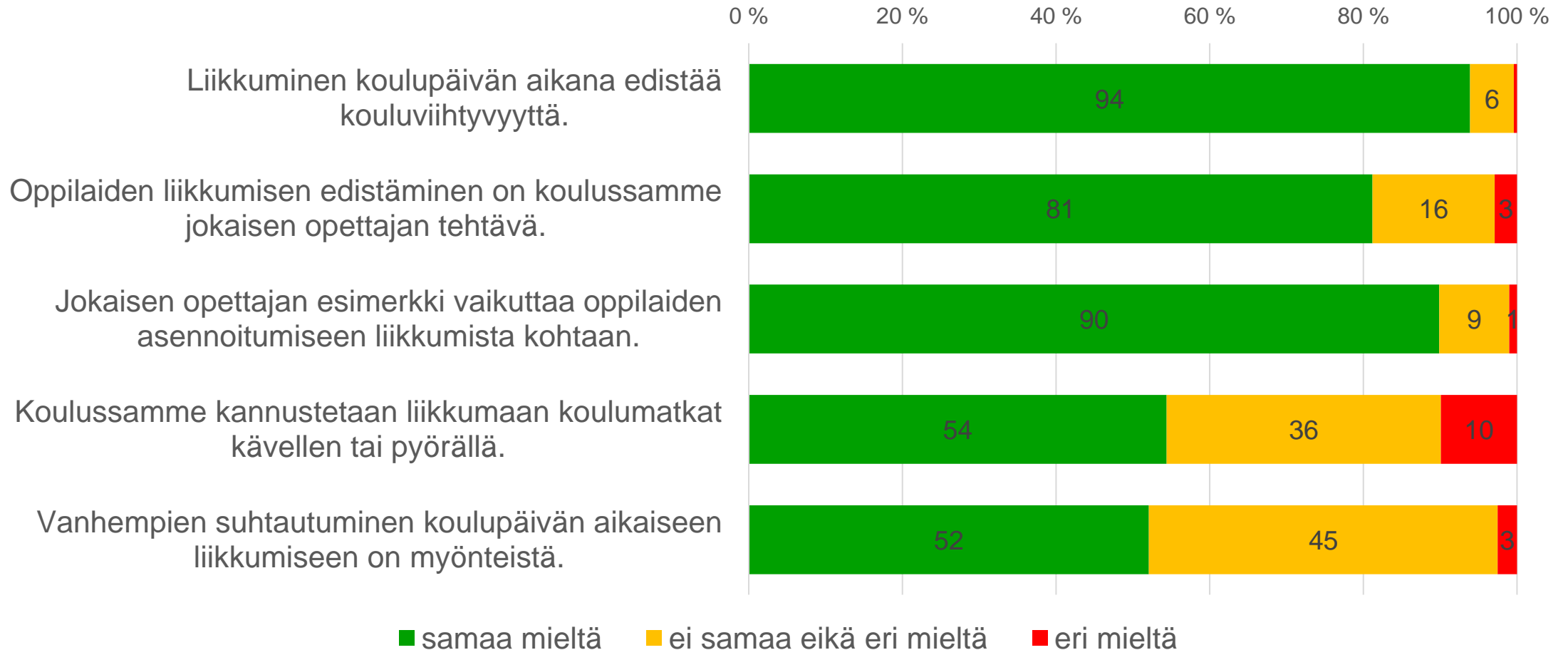
Koulusihteeri, oppilaanohjaaja,
koulupsykologi, koulukuraattori, terveydenhoitaja, nuoriso-
ohjaaja, koulunuorisotyöntekijä, valmistavan opetuksen
opettaja, vartija, perhetyöntekijä, digihenkilö

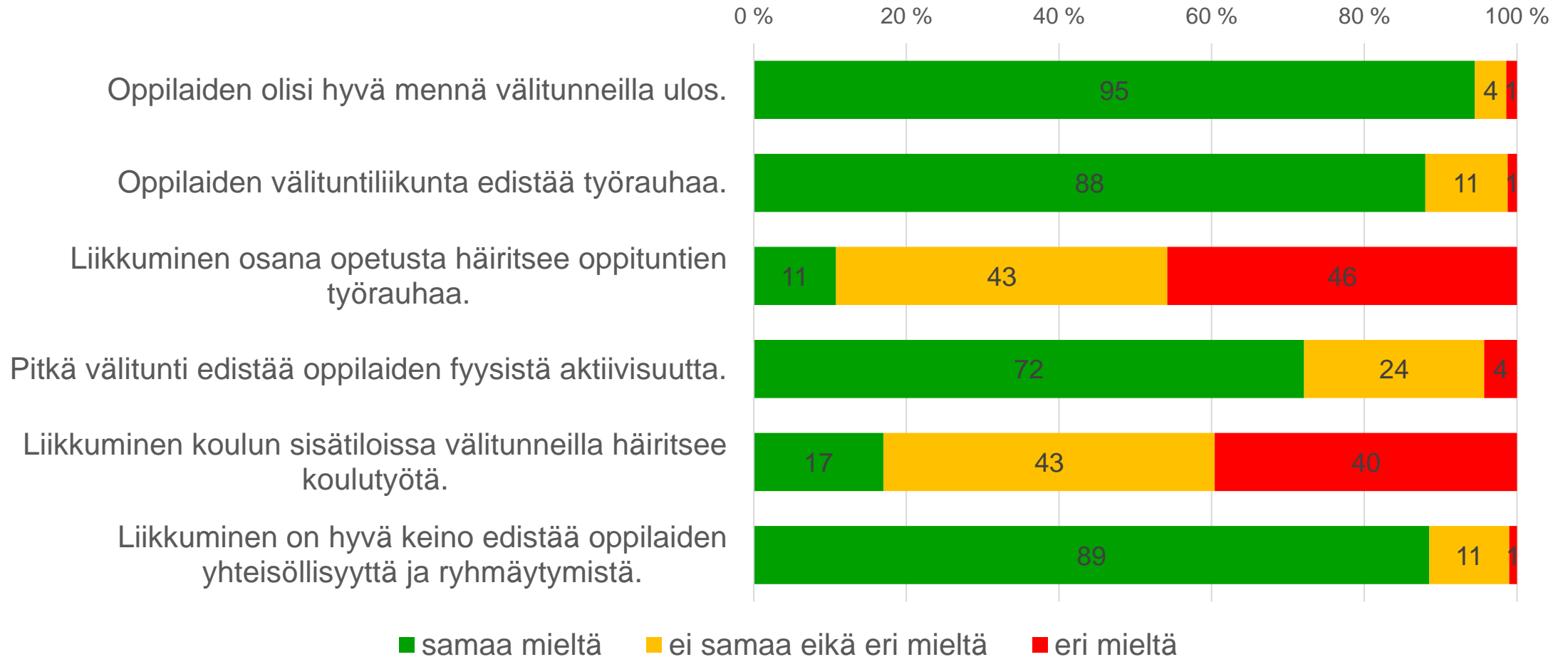
Liikkuva koulu

Henkilöstön suhtautuminen liikkumisen edistämiseen koulussa

Liikkumisen edistäminen koulussa (1/2)

Liikkumisen edistäminen koulussa (2/2)

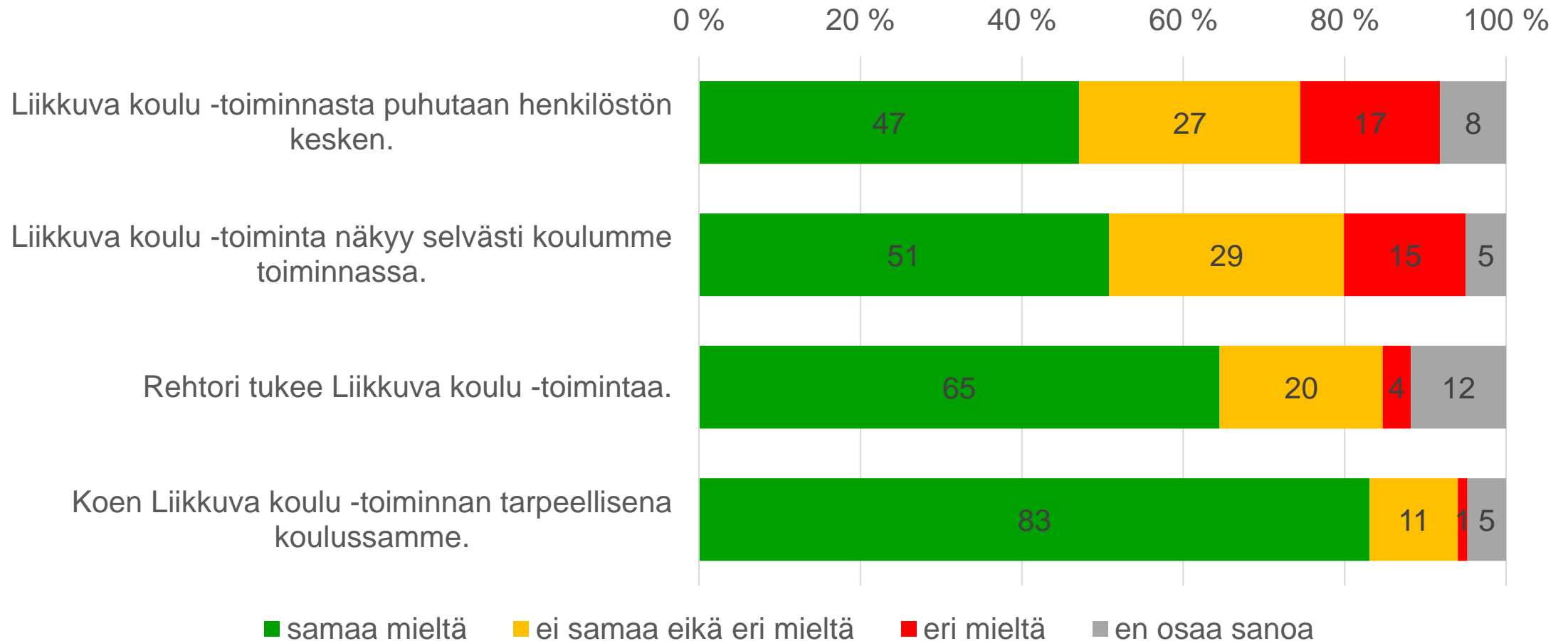

Liikkuva koulu

Henkilöstön kokemukset Liikkuva koulu -toiminnasta

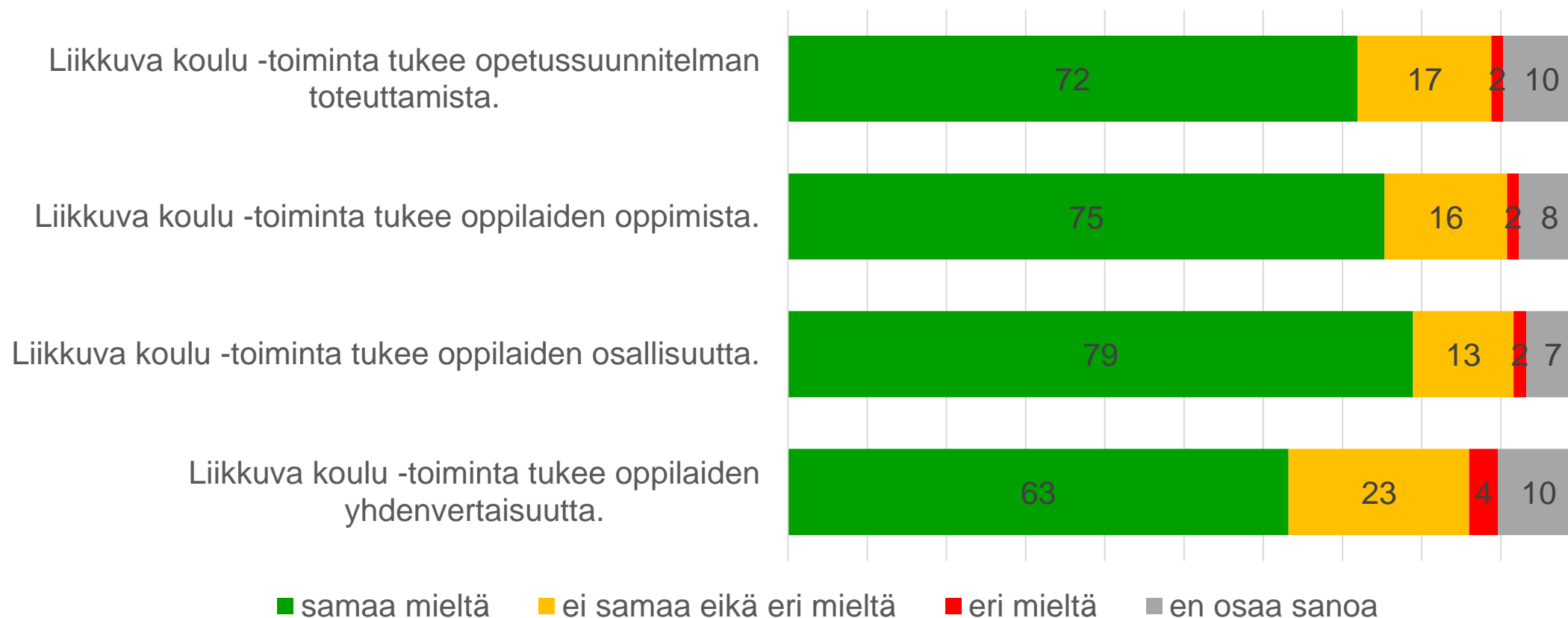
Kokemukset Liikkuva koulu -toiminnasta (1/3)

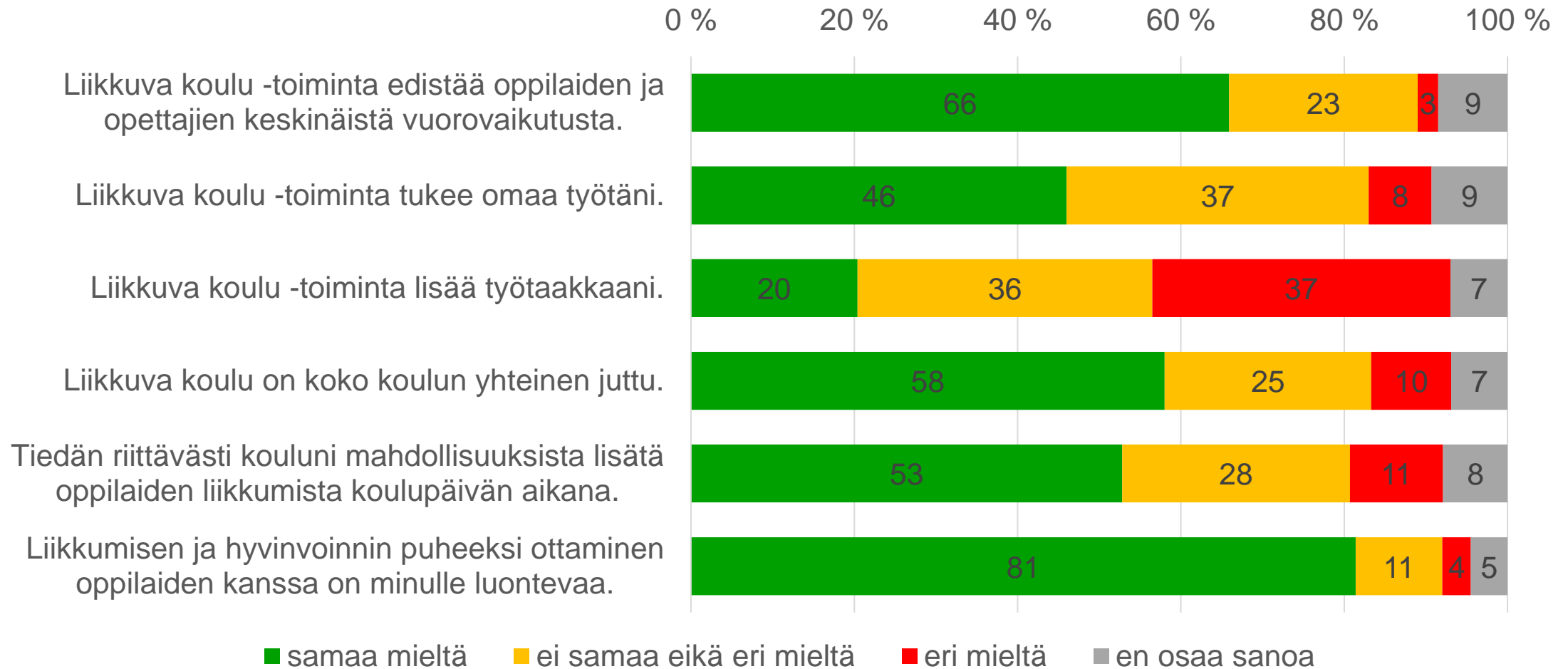
Kokemukset Liikkuva koulu -toiminnasta (2/3)

0 % 10 % 20 % 30 % 40 % 50 % 60 % 70 % 80 % 90 % 100 %

Kokemukset Liikkuva koulu -toiminnasta (3/3)

Liikkuva koulu -toiminnalle koetut esteet

”Koulussa porrastetut välitunnit ja pienentynyt välituntialue, jotka estävät oppituntien pitämisen ulkona liikkuen, sillä oppituntien aikana käynnissä myös välitunteja. Liikuntasali käytössä jokaisena tuntina, kuten myös käytävät. Luokassa tilaa 21 m², oppilaita 25 ja jokaisella oma pulpetti. Tähän päälle opettaja & pöytä, joten luokassa liikkuminen myös haastavaa.”

”Liikkuva koulu -tiimimme ei pidä asiaa riittävästi esillä.”

”Kouluvalmentaja pois koko kevätlukukauden.”

”Välitunnilla ei tarvitse mennä ulos.”

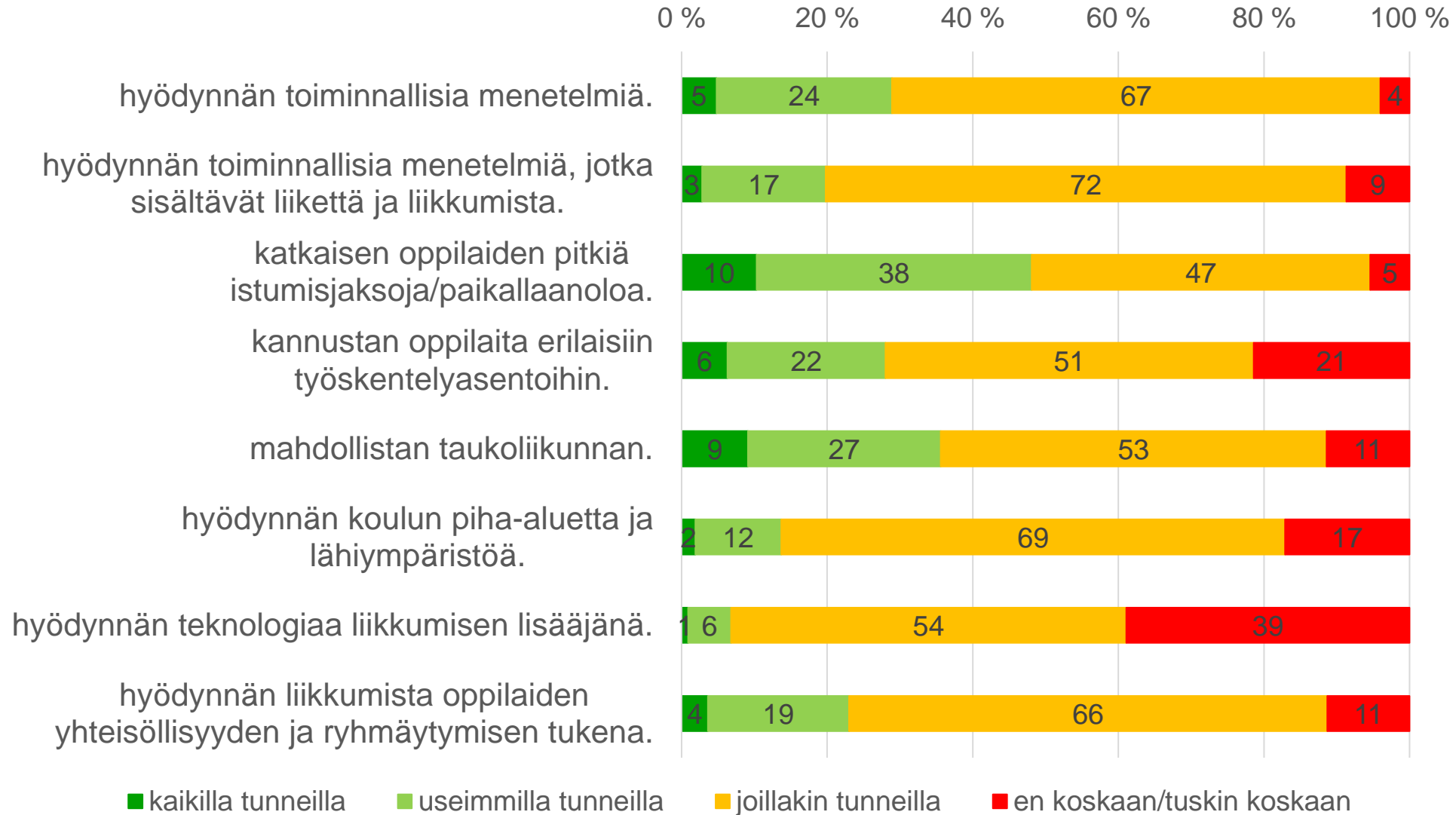
”Kännykät vievät yläkoululaisten huomion välitunneilla. Sisävälitunnit salissa on jouduttu lopettamaan koska oppilaat tulivat sinne vain tuijottamaan puhelimia. Niitä ei kuitenkaan saa kieltää välitunneilla oppilailta. Yritä siinä sitten.”

Liikkuva koulu

Liikkuminen osana opetusta

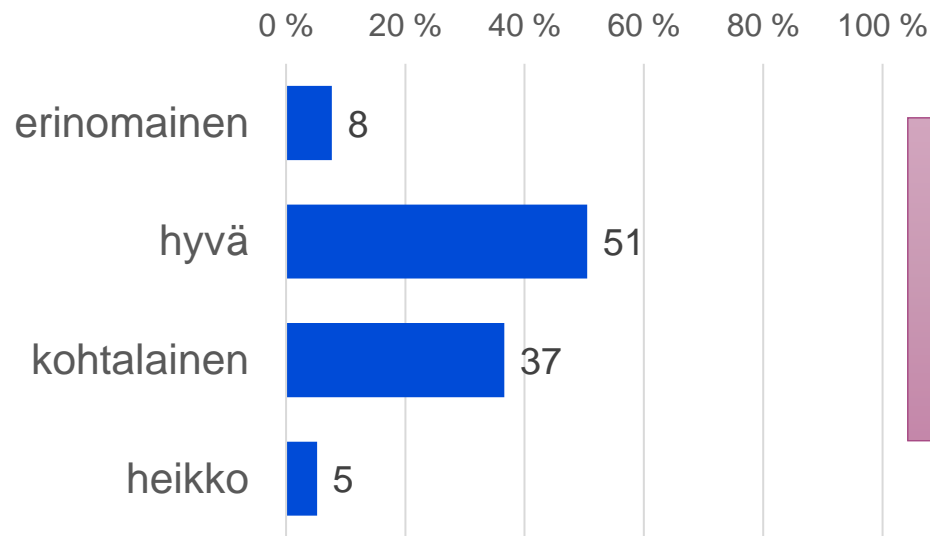
Opetuksessa...

Toiminnalliseen opetukseen liittyvä osaaminen

Millaiseksi arvioit oman osaamisesi toiminnalliseen opettamiseen liittyen?

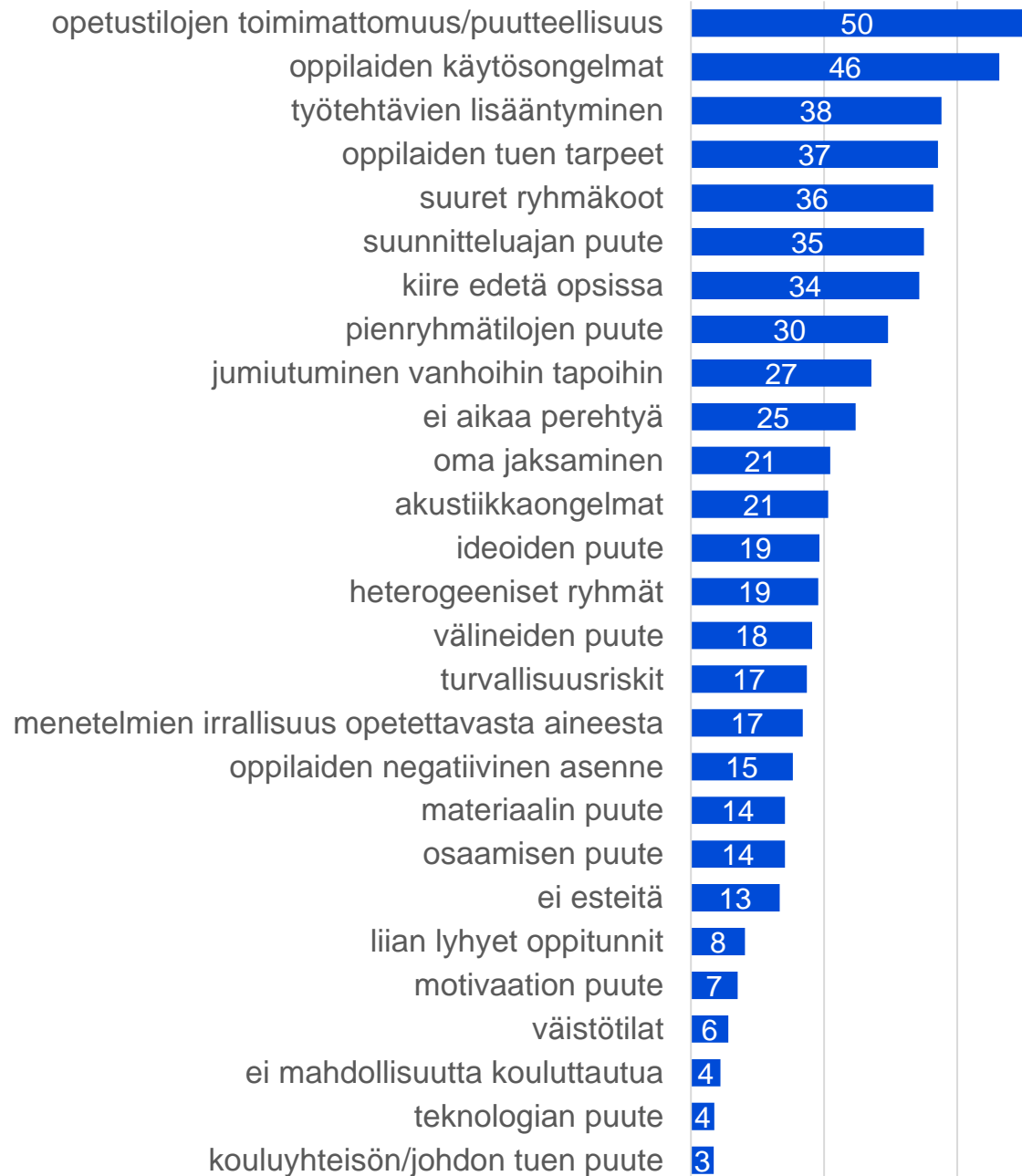
Aineenopettajat arvioivat oman osaamisensa heikommaksi verrattuna luokanopettajiin ja erityisopettajiin.

Vastaajista viidennes (21 %) oli osallistunut viimeisen kahden vuoden aikana toiminnalliseen opetukseen liittyvään koulutukseen.

Tiinan toiminnalliset, Peppu irti penkistä, Ulkoluokka-koulutus, Restoratiivisuus, Matematiikka, Toiminnallinen oppiminen, Aineenopettajien Liikkuva koulu -koulutus, LJOY-seminaari, värikoodikoulutus, Liikkuva koulu -koulutus, Exercisemaster, Liikkuvuusharjoittelua kouluun, Koira-avusteinen kasvatus ja kuntoutus, Oppimista liikkumalla, Ryhmytyminen, Kasvion tekemiseen liittyvä koulutus, Musiikin aineenopettajien koulutus, Kemian kokeelliset työt, Veso, Ype-koulutus, Yhteispeli, Ympäristökasvattaja, Soveltava liikunnan opetus, Lasten liikunnan edistäjä, Koulunsisäiset koulutukset, Alueelliset verkostopäivät, Liikunnan ammattitutkinto, Äidinkieli, Tunnetaitokasvatus, Lions Quest, YPE-koulutus, Varmennettu englantti, aluejärjestön koulutus, LIITO-päivät, Drama, Lukemisen toiminnallisuus, Action Track

0 % 20 % 40 % 60 % 80 % 100 %

Mitkä asiat ovat estäneet toiminnallisten menetelmien käyttämistä opetuksessasi?

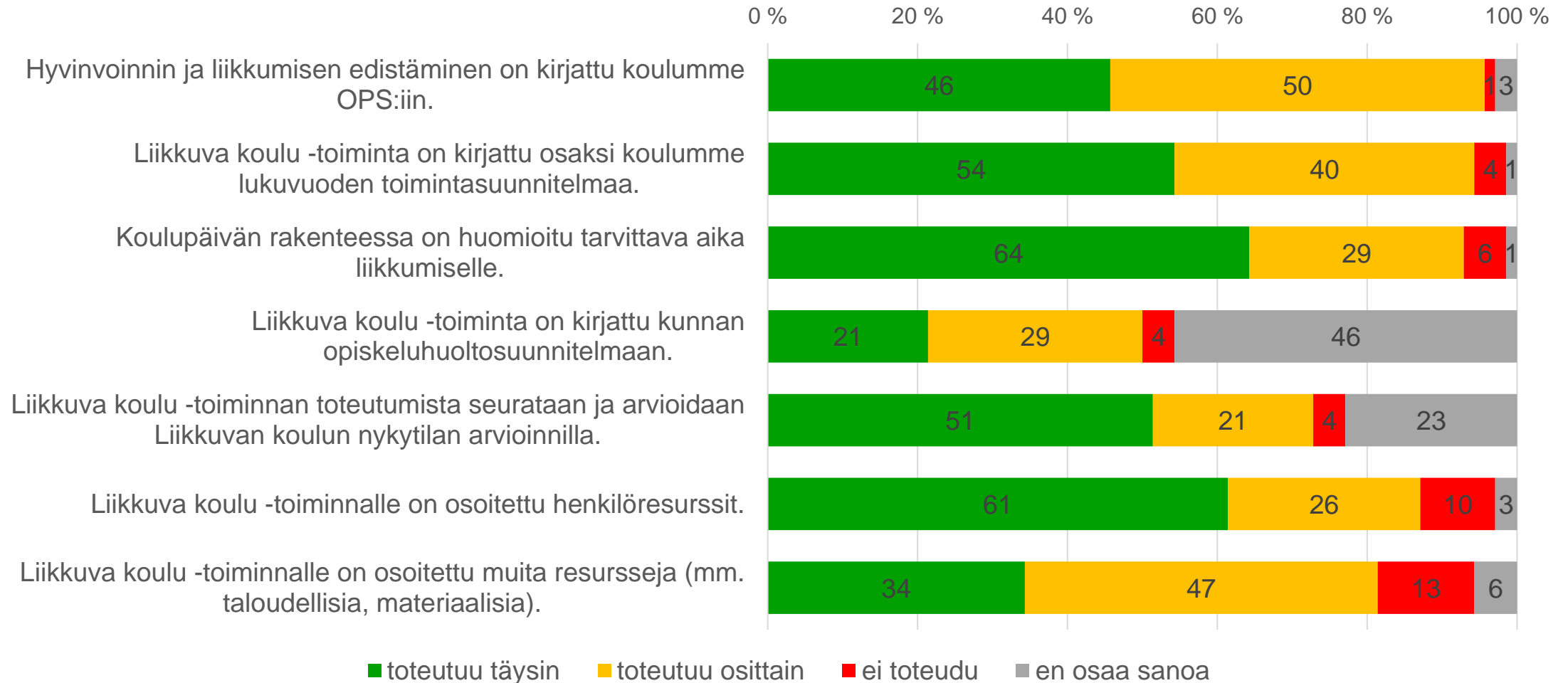
Liikkuva koulu

Liikkuva koulu -toiminnan tila peruskouluissa

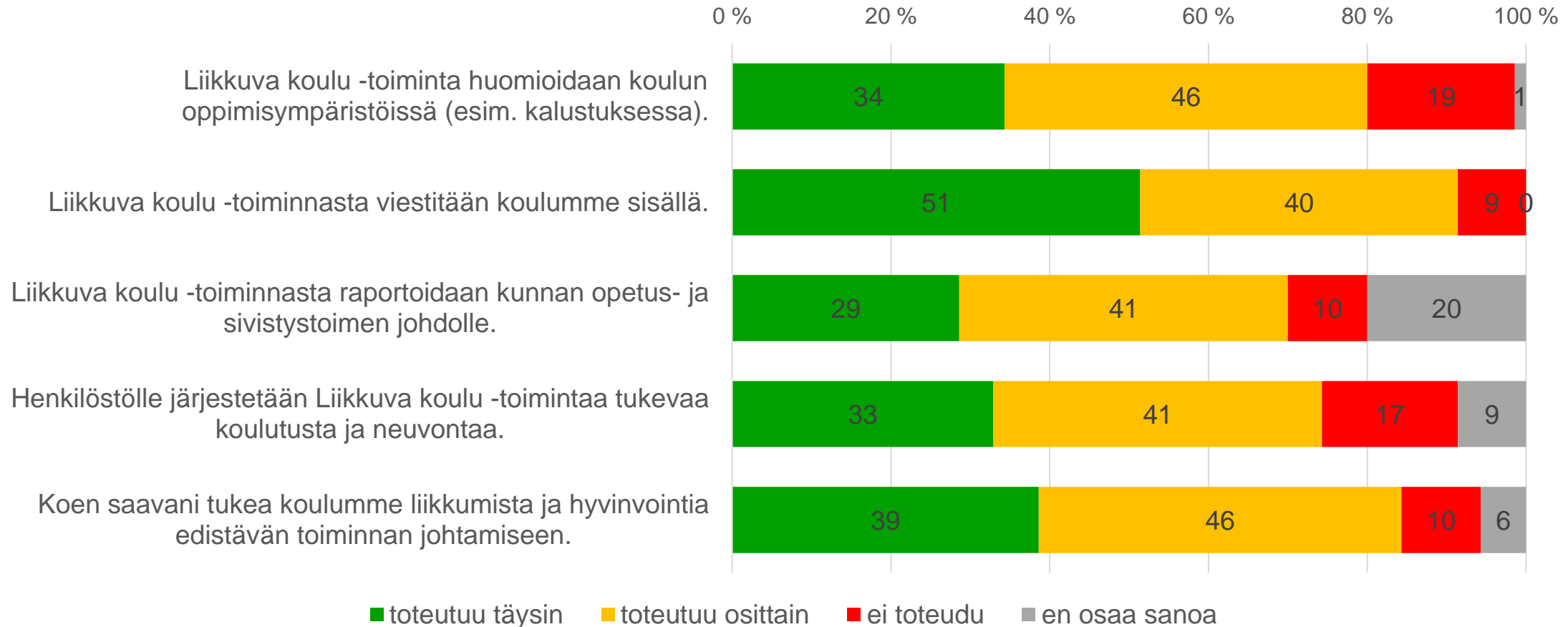
Rehtorit n=70

Liikkuva koulu -vastaavat n=174

Liikkuva koulu -toiminnan toteutuminen (1/2) (Rehtorit, n=70)

Liikkuva koulu -toiminnan toteutuminen (2/2) (Rehtorit, n=70)

Liikkuva koulu -vastuuhenkilöiden työajan korvaus

(Liikkuva koulu -vastaavat, n=174)

- **Reilu puolet vastuuhenkilöistä (57 %) saa korvausta** Liikkuva koulu -toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja seurantaan käyttämästään työajasta.
- Yleisimmin kuukausittain maksettava rahallinen korvaus:
  - 25–100 euroa/kk
  - TVA-korvaus
  - 0,5 wt korvaus
  - Erilliskorvaus tehtyjen tuntien mukaan
- Muita yksittäisiä esiin tulleita korvaustapoja:
  - Ei välituntivalvontoja
  - Työajan käyttö

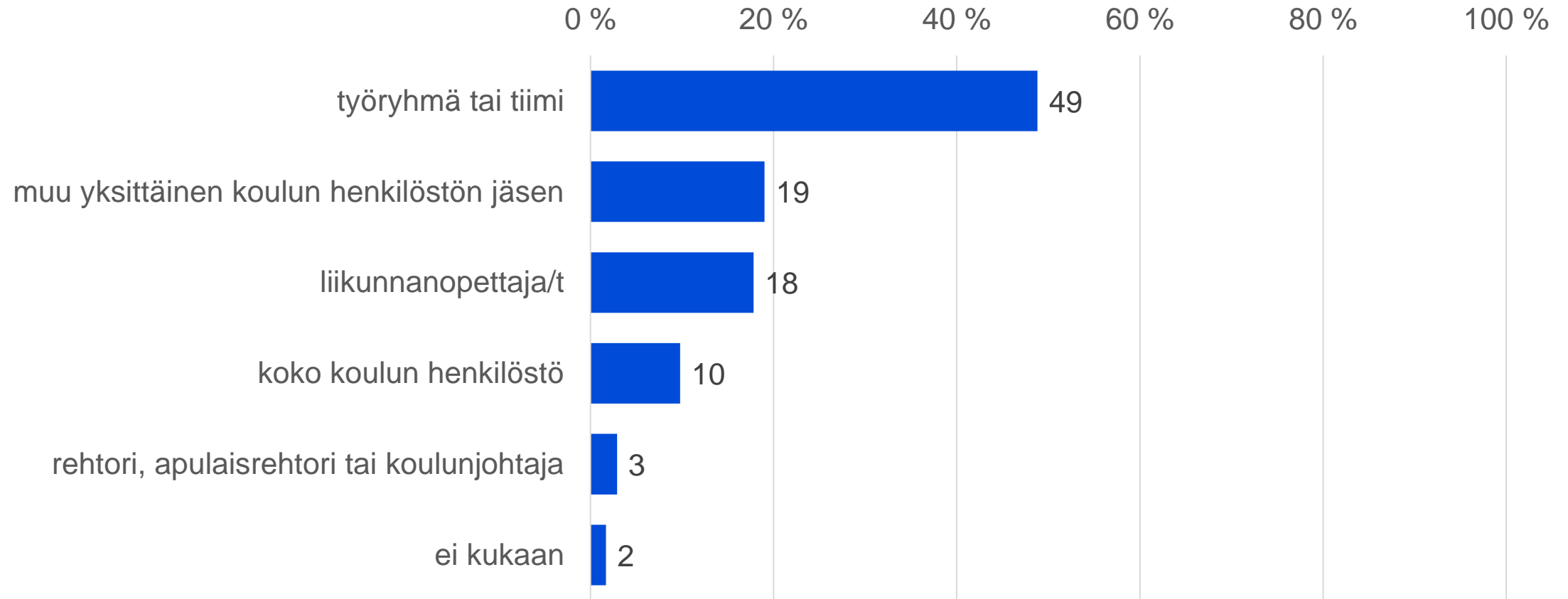
”Hankkeen kautta korvattu kuluja. Jos on käyttänyt omaa aikaa on voinut hankkeesta laskuttaa, koululta ei.”

”Tällä hetkellä menee hankerahasta. Jatkossa pienempi kuukausikorvaus TVA-rahasta.”

”Saan rahallisen korvauksen ja sen lisäksi 1-2 työpäivän sijaiskulut korvataan, jolloin voin hoitaa ko. työtä työajalla.”

”Rahallinen korvaus, joka sisältää kaikki liikuntaan liittyvät vastuut, muutkin kuin Liikkuva koulu -asiat.”

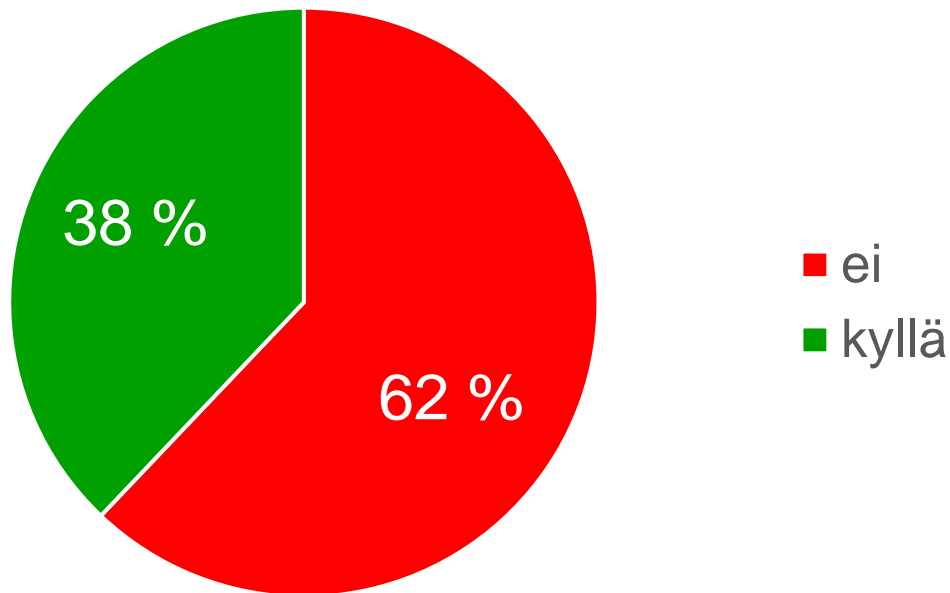
Ketkä vastaavat Liikkuva koulu -toiminnasta koulussanne? (Liikkuva koulu -vastaavat, n=174)

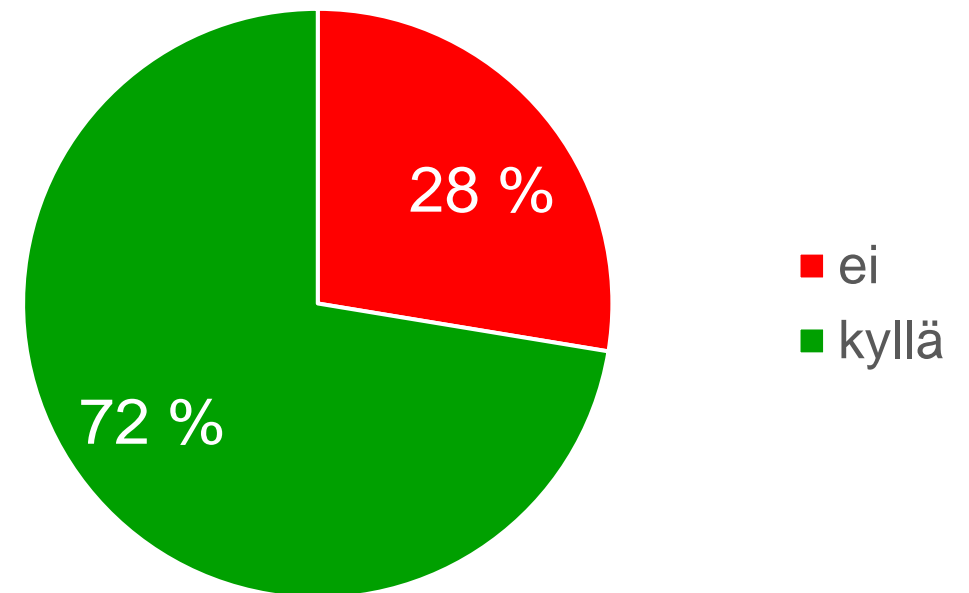
Liikkuva koulu -toiminnan suunnittelu, seuranta ja arviointi (Liikkuva koulu -vastaavat, n=174)

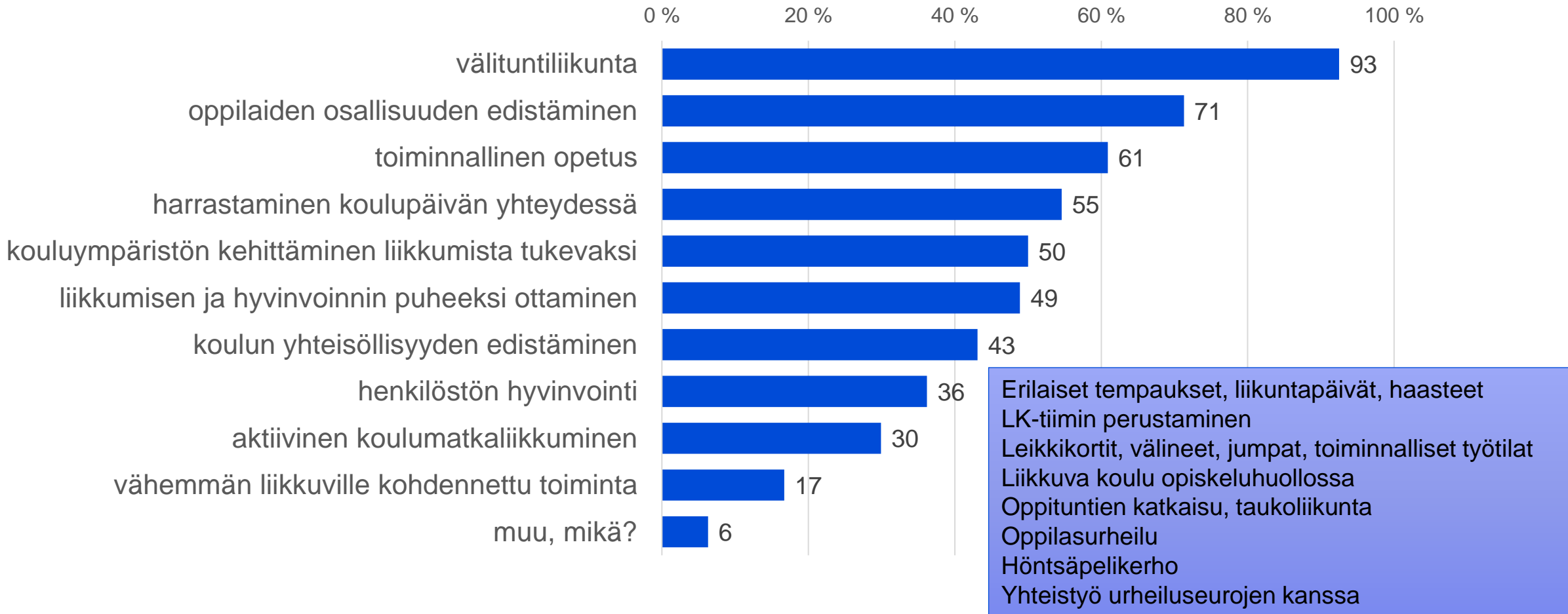
Onko koulussasi laadittu
Liikkuva koulu -vuosikello?

Onko koulussasi tehty Liikkuvan koulun
nykytilan arviointi viimeksi kuluneen
vuoden aikana?

Mitä seuraavista teemoista on painotettu Liikkuva koulu -toiminnassanne viimeksi kuluneen vuoden aikana? (Liikkuva koulu -vastaavat, n=174)

Liikkumista edistävät käytännöt: välitunnit (n=174)

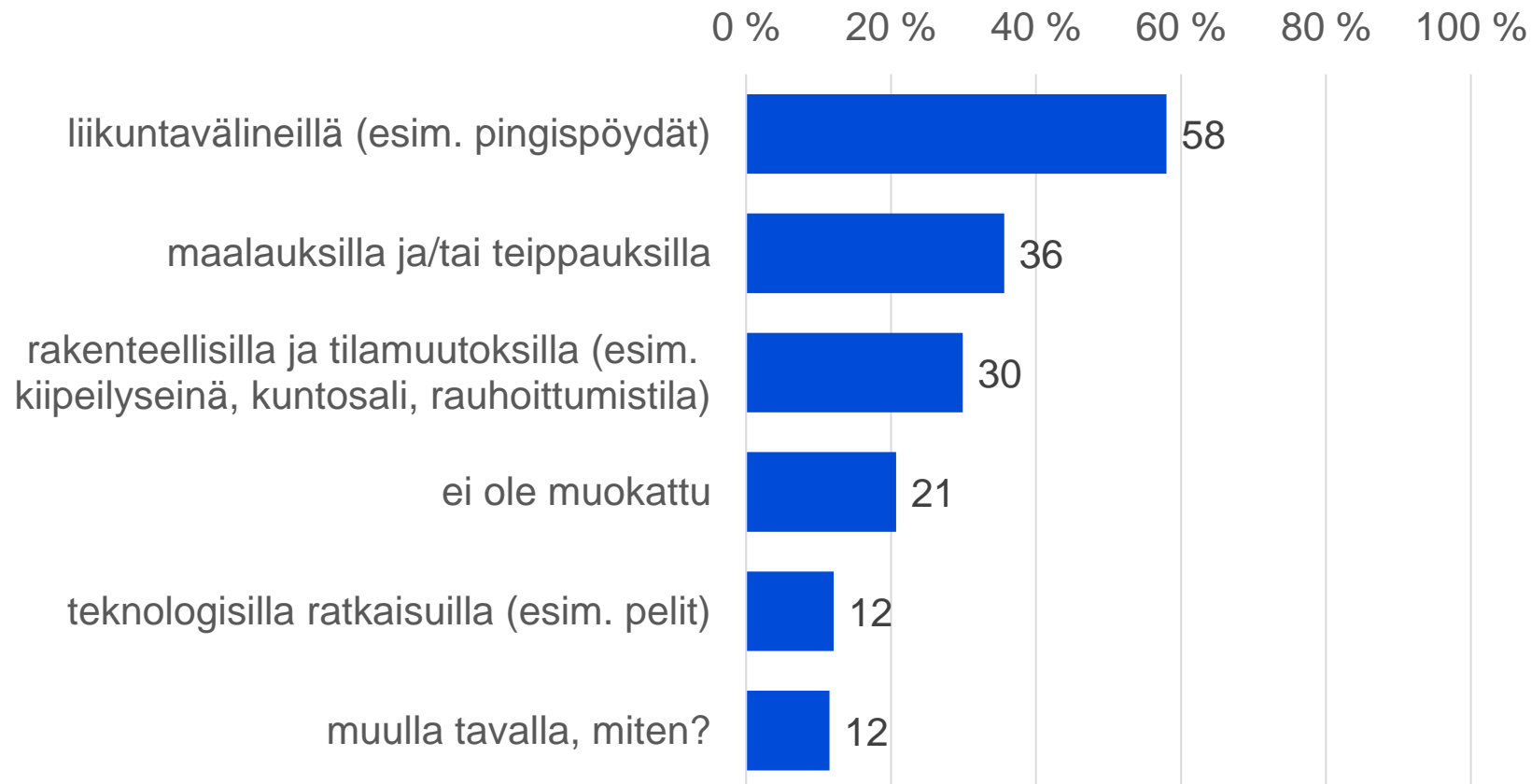
- Välitunnit vietetään pääsääntöisesti ulkona kahdessa koulussa kolmesta (66 %).
- Pakollisia ulkovälitunteja ei ole kahdeksassa prosentissa kouluista.
- Suuressa osassa kouluja (70%) on pitkä (yli 25 min) välitunti kerran tai kaksi kertaa päivässä.
- Viidenneksessä kouluista (20 %) ei ole lukujärjestyksessä pitkää välituntia.
- Lähes puolessa kouluista (44 %) liikuntasali ei ole oppilaiden käytössä sisävälituntien aikana.

Liikkumista edistävät käytännöt: olosuhteet (Liikkuva koulu -vastaavat, n=174)

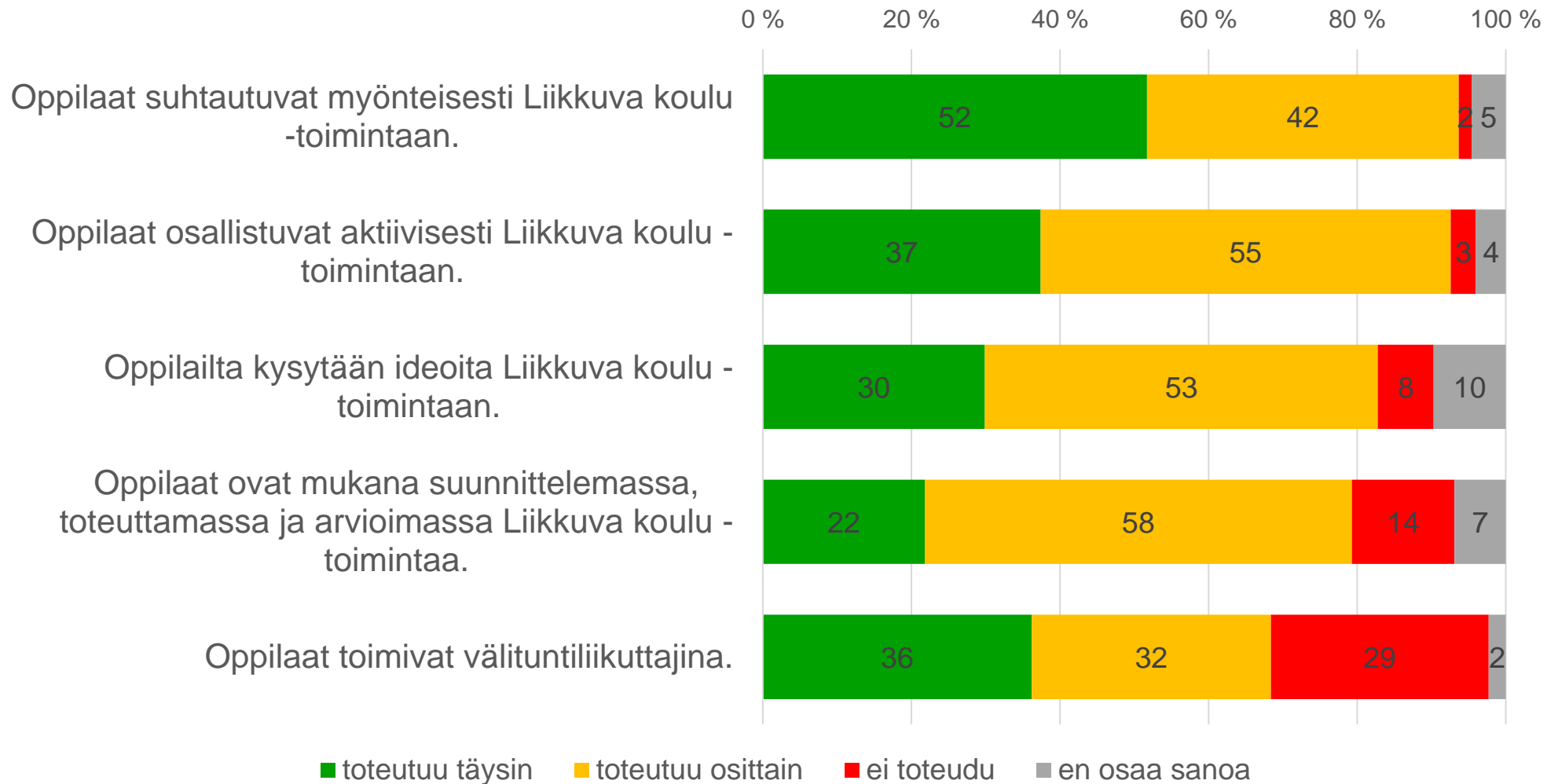
Onko koulusi tiloja muokattu liikkumista tukeviksi?

Muulla tavalla, miten?

- Leuanvetotangot
- Lähimetsän hyödyntäminen
- Liikuntavälineitä aulatiloissa
- Huippuhyvä ja virikkeellinen piha
- Trampoliini sisäpihalla
- Taukojumppavideot
- Erlaisia ohjeita seinillä
- Tasapainolauta luokassa
- Välituntilainaamo

Liikkumista edistävät käytännöt: oppilaiden osallisuus (Liikkuva koulu - vastaavat, n=174)

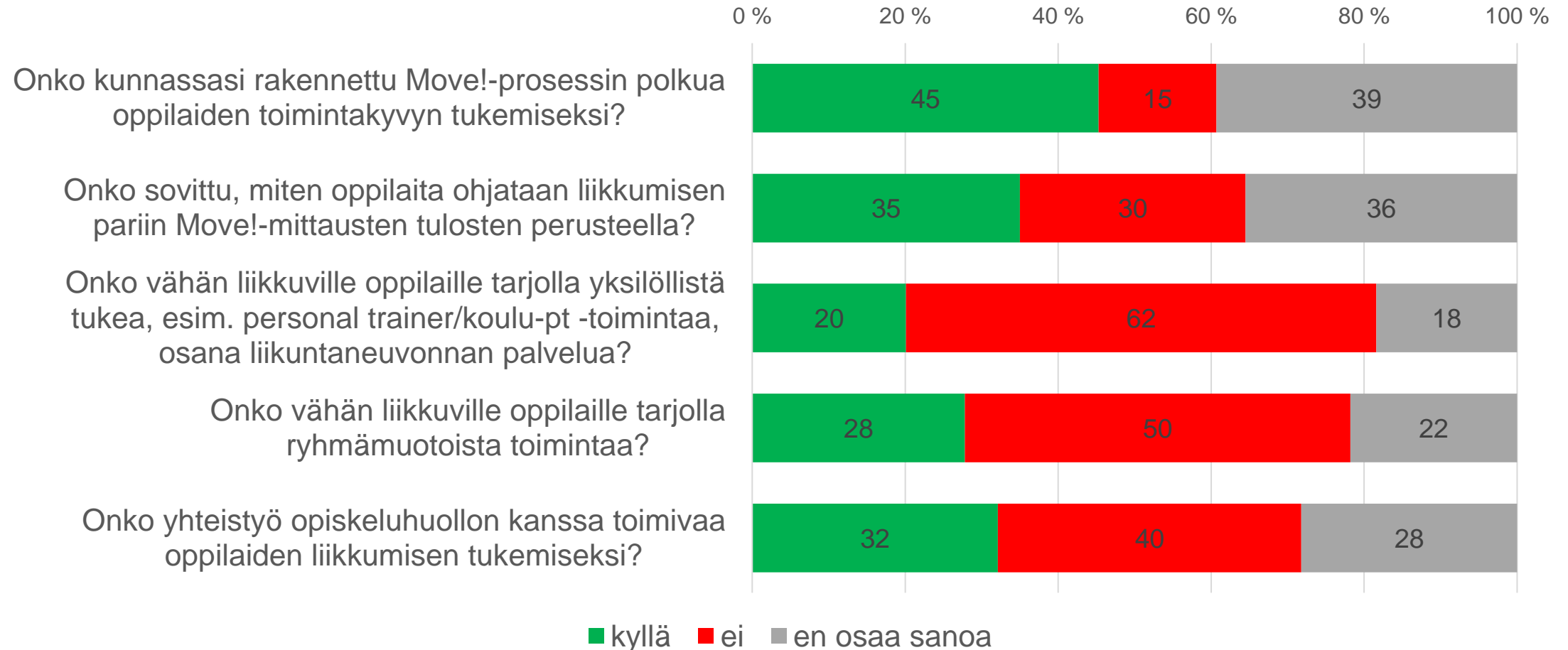
Liikkumista edistävät käytännöt: koulumatkat (Liikkuva koulu -vastaavat, n=174)

Koulussamme...

Liikkumista edistävät käytännöt: liikuntaneuvonta (LK-vastaavat ja rehtorit, n=244)

Millaista tukea tarvitsisitte oppilaiden liikuntaneuvonnan toteuttamiseksi? (65 vastausta)

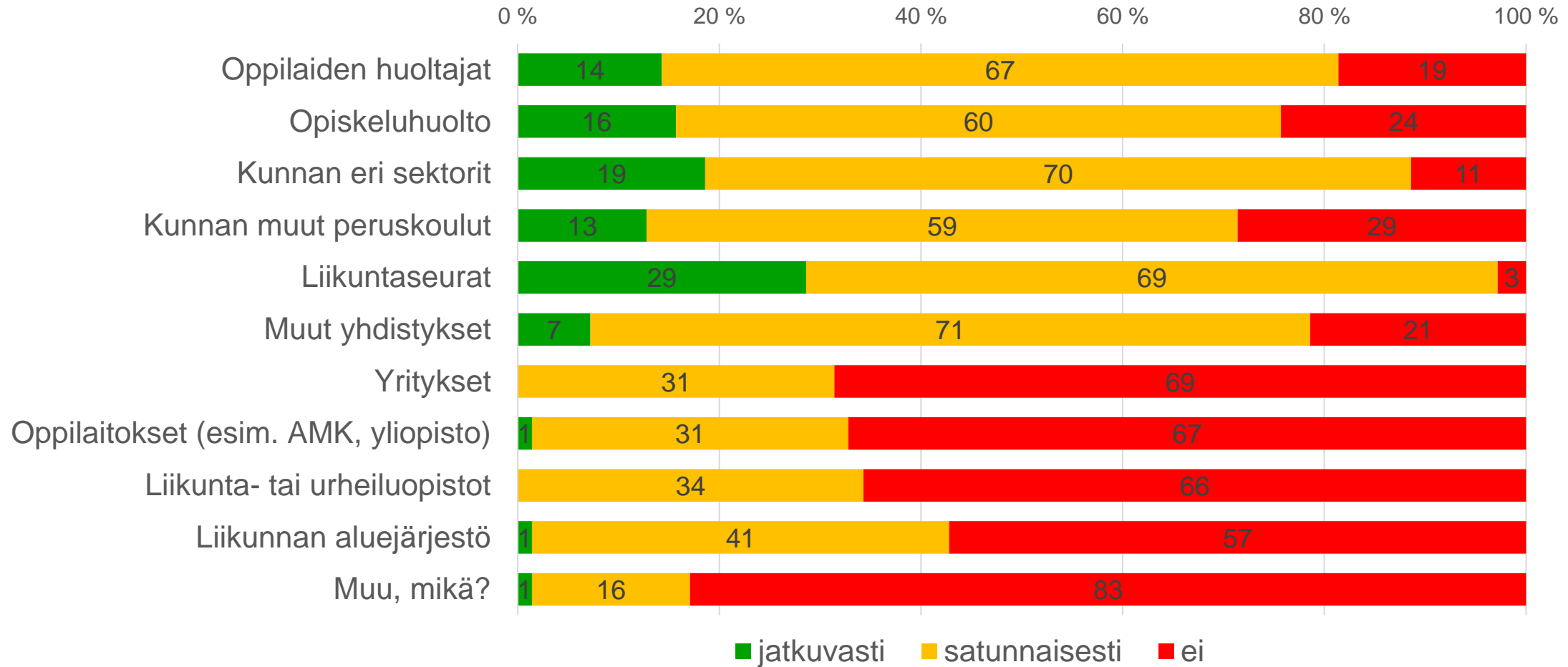
- Selkeä kunnallinen ohjaus ja linjaus – Move!-polku
  - Työnjako ja vastuut eri toimijoiden kesken
  - Miten liikuntaneuvonta saadaan osaksi koulupäivää?
- Resursseja
  - Henkilöresurssit (koulu-pt, kerhohetäjiä, liikuntaan erikoistunut koulunkäynninohjaaja)
  - Yhteistä suunnittelu-aikaa eri tahojen kesken
  - Lisää työ-aikaa asian edistämiseksi
- Tietoja liikuntaneuvonnan mahdollisuuksista sekä liikuntaryhmistä ja -palveluista, joihin vähän liikkuvia oppilaita voi ohjata
- Yhteistyötä
  - Opiskelu-huolto (mm. terveystarkastusten ajankohta)
  - Liikuntaseurat
  - Liikunnanohjaajaopiskelijat (harjoittelujaksot)
- Materiaaleja
- Tukea oppilaiden koteihin (yksilöllinen ohjaus)

”Selkeää polkua Move!-mittauksista eteenpäin. Ja henkilöä, joka ottaa vastuuta toiminnasta. Meillä ei ole erikseen vähän liikkuville mitään. Kerhotoiminta on kaikille avointa.”

”Yhteistyötä, ideointia...yksilötasolla tietyille oppilaille matalan kynnyksen toimintaa koulun tiloissa.”

”Ohjeistusta huoltajien suuntaan. Liikkuminen ja lapsen liikunnallinen toiminta on pääasiassa huoltajien vastuulla.”

Koulun yhteistyötahot liikunnan edistämiseksi (Rehtorit, n=70)

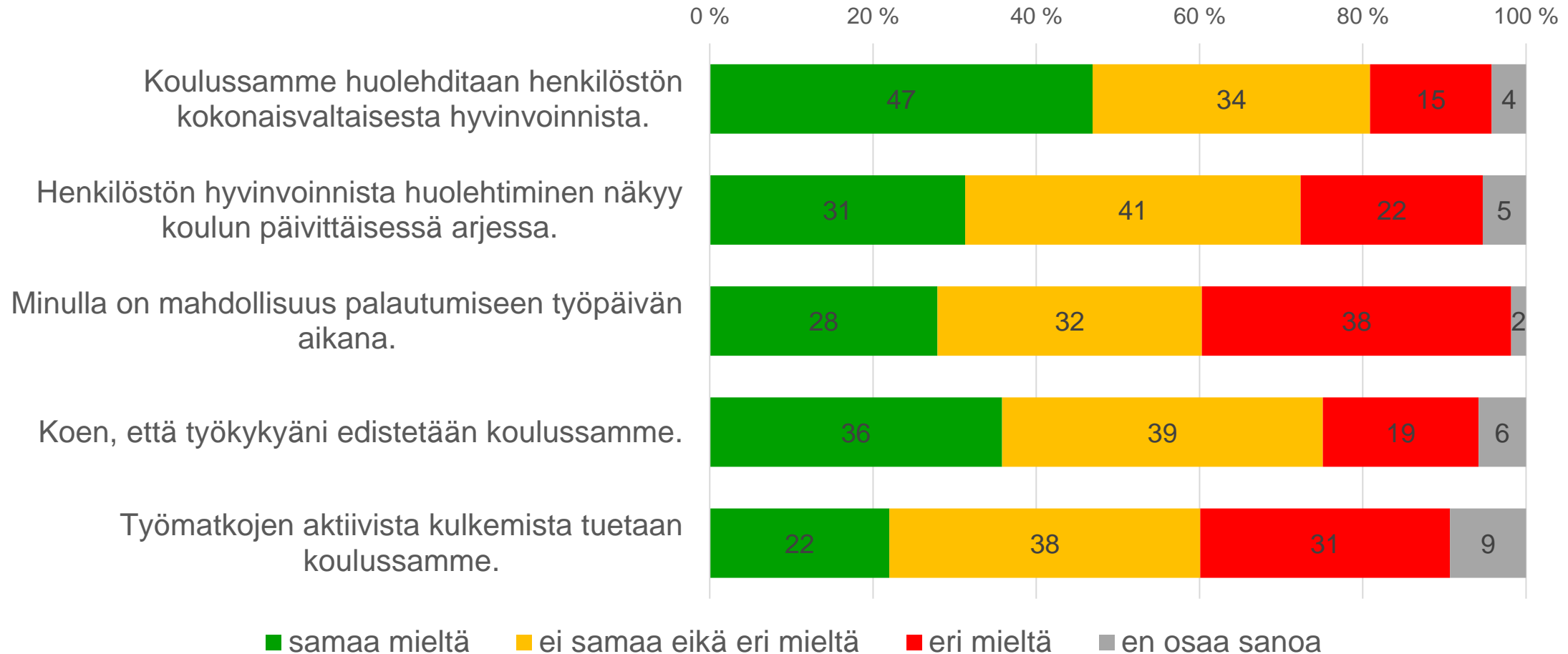

Liikkuva koulu

Työhyvinvointi

Kokemukset työhyvinvoinnin edistämisestä

Koettu työkyky

Oletetaan, että työkykysi on parhaimmillaan saanut 10 pistettä.
Minkä pistemäärän antaisit nykyiselle työkyvyillesi?

(0=täysin työkyvytön, 10=työkyky parhaimmillaan)

**Kaikkien
vastaajien
keskiarvo**

7,81

**Työkykynsä
heikentyneeksi
arvioineiden osuus
(0–7 vastanneet)**

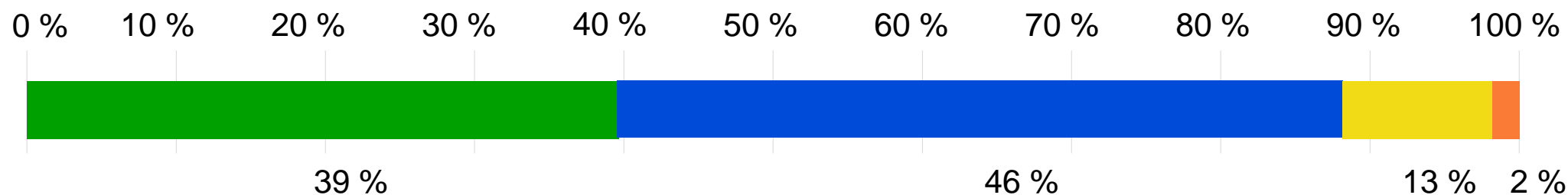
32 %

Työkyky (keskiarvo)

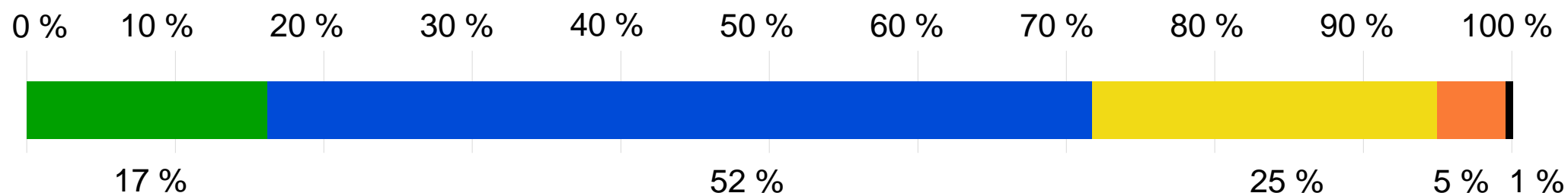
8,05	Muu työntekijä
7,98	Erytisopettaja/-luokanopettaja
7,92	Luokanopettaja
7,62	Aineenopettaja
7,57	Koulunkäynnin ohjaaja

Koettu työkyky työn ruumiillisten ja henkisten vaatimusten kannalta

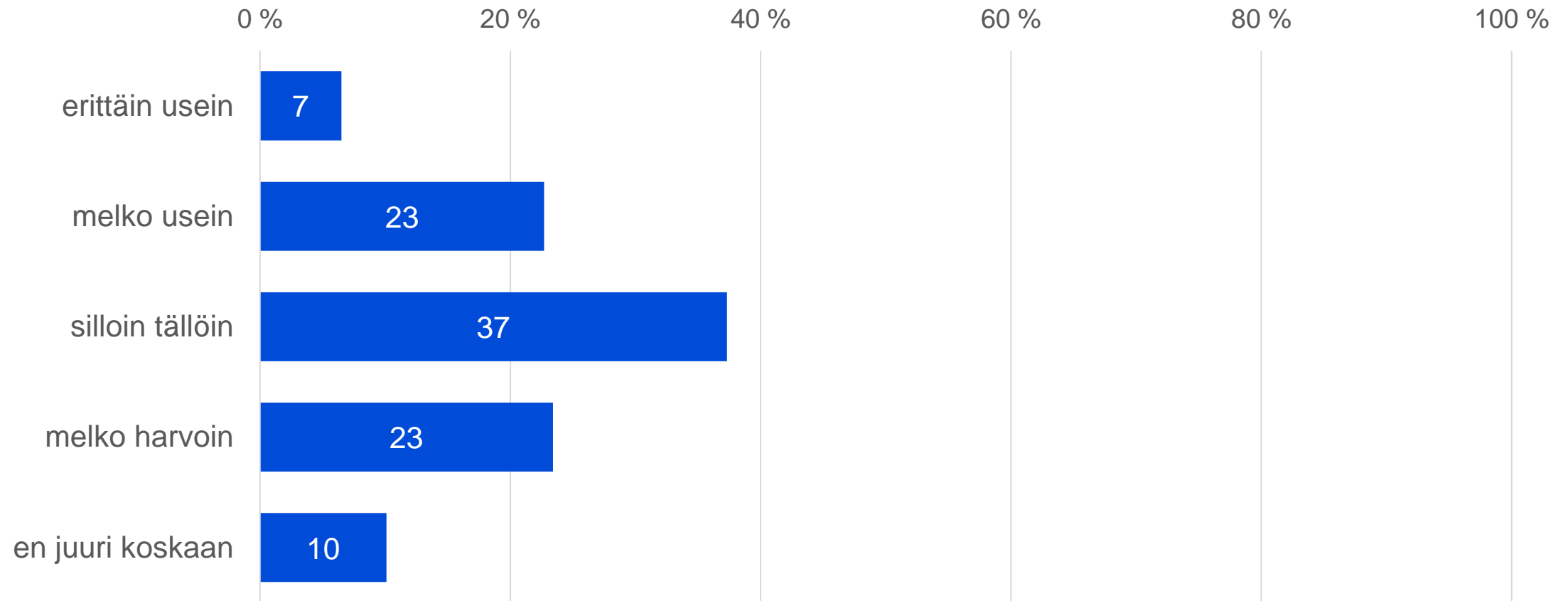
Ruumiillisten vaatimusten kannalta

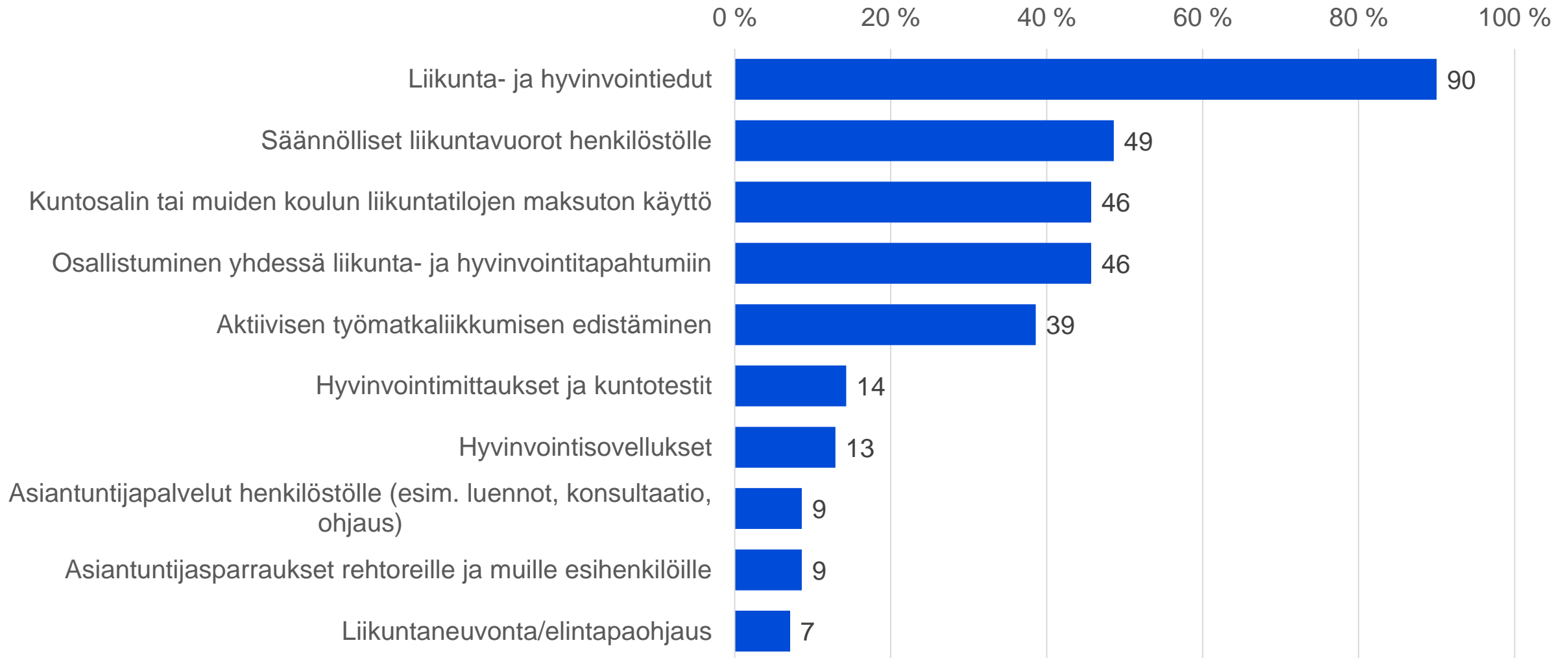
Henkisten vaatimusten kannalta

Kuinka usein tunnet itsesi kohtuuttoman uupuneeksi työpäivän jälkeen?

Mitkä seuraavista perusopetuksen henkilöstön hyvinvointiin liittyvistä tukimuodoista ovat käytössä koulullanne? (Rehtorit, n=70)

Liikkuva koulu

   @LIKKUVAKOULU